

Jedan od specifikuma turističke ponude Vojvodine su etno-kuće, svojevrsni muzeji, čuvari identiteta i načina života seoskih porodica, uglavnom sa kraja XIX i početka XX veka. Ovi jedinstveni uređeni prostori, koji samo na izgled liče jedni na druge, čuvari su navika, običaja, načina života, prebogatog kulturnog nasleđa naroda koji žive na ovom nevelikom, ali različitistima bremenitom prostoru.

Tokom poslednje dve decenije otvaranje ovakvih kuća, nastalo je kao posledica koncepta formiranja etnografskih postavki u autentičnim prostorima, uglavnom vezanih za seosku sredinu, ređe za gradsku. To su emotivna nastojanja očuvanja vrednosnog sistema u bazičnoj formi u kojoj su se radali, živeli i umirali nekadašnji stanovnici tih kuća.

Osim izložbenog karaktera, ove kuće sve više imaju i širi komercijalni značaj, te gosti mogu u njima i boraviti, organizuju se proslave, ujedno i upoznaje se tradicionalan način života i ondašnje vrednosti. Jedan takav primer je Zavičajna kuća (Svetozara Miletića 90) u Adi, u Severnobanatskom upravnom okrugu.

Na inicijativu stanovnika Ade, da u ovom gradskom naselju opreme jednu etno kuću, i gostima omoguće što plastičniji prikaz adačkog mikrokulturnog nasleđa, opština im je 1999. godinu dodelila kuću staru preko sto godina. Iako su vidljive intervencije na kući prethodnog vlasnika, ona je u dobrom stanju, a sve dodato, moguće je oduzeti, rekao nam je Bartoš Petar, jedan od petoro ljudi koji vodi brigu o njoj. Kuća je građena u karakterističnom za to vreme stilu, Prizemna sa tri prostorije: prednjom ili čistom sobom, kuhinjom i sobom u kojoj su boravili članovi porodice. Prepuna je nameštaja, pokućstva, slika svetaca i fotografija, alata, opreme... Posebno se izdvaja zidana peć u čistoj sobi sa ložištem u kuhinji. Interesatno da su sve prostorije imale grejno telo, uglavnom zidane peći, i pokrivenе podove, te i danas izgledaju toplo i ušuškano. Duž kuće, preko poprečnih greda, postavljena je gabaritna, tzv. majstorska greda, kao noseća.

Brojni eksponati za Bartoš Petra nemaju cenu. Oni više ne mogu nigde da se kupe, jer ih niko ne proizvodi, a ovi su sakupljeni od komšija koje su ih, u želji da im produži trajanje, doneli ovde. Jedna soba-ostava, iza glavne kuće, puna je predmeta koji čekaju na popravak, farbanje, doterivanje, a potom i odgovarajuće mesto. Za gospodina Bartoš Petra, ova kuća-muzej je najbolja škola istorije koja kroz arhitekturu, predmete, nošnje, način nameštanja kreveta, i po neke igračke priča šta su imali, kako su provodili vreme, i šta su radili njihovi vršnjaci i vršnjaci njihovih roditelja pre jednog i više veka. Za gospodina Bartoša je to priča i o karakteru ljudi iz ovog mesta, i njegova je velika želja da je što vernije ispriča, ali pošto je ova etno kuća u vlasništvu opštine, svako ulaganje sa njihove strane je neizvesno.

Planova i radova, bez obzira na status, ima, a kuća živi od maja do novembra, prima

posetioce u prostranom dvorištu u kojem dominira ogromno stablo kruške, koje je i ove godine puno roda. Započeta izgradnja moderne kuhinje ove godine je u planu da bude dovršena, predstoji popločavanje i opremanje prostora sa stolovima i stolicama, ispred nje. Iza kuće, popravljen je krov na „otvorenoj“ terasi, pogodnoj za druženja. Svake godine u Zavičajnoj kući organizuje se manifestacija „Majstorski dani“ kada domaćini otvaraju kapiju kuće i za goste pripremaju hleb i lepinje ispečene u velikoj zidanoj peći na sredini dvorišta, i razne druge delicije.

Šoti Eva, vaspitačica, kaže da svako ko dođe da ih poseti, osim lepih slika vezanih za kulturno nasleđe ponese lepe ukuse domaćeg pekmeza od šljiva i kajsija, soka od zove, orahovače ili rakije od kruške, one sa početka priče.

Možda nekome ovakve kuće liče na stereotipe, zato što ih ima dosta i svuda, i što su brojne manje ili više uređene po standardima vremena koji prikazuju. Ali, da nema njih, tih i takvih, da li bi sa stranica knjiga, ili samo iz priča, mogli da ponesemo ovakve doživljaje, posebno intenzivne za one koji se još po nekog predmeta sećaju iz doba svog odrastanja. Ova kuća nosi i širu poruku. Ona nije ni srpska, ni mađarska, ni slovačka, ni rumunska, ova kuća je adačka, ugledna i zajednička za sve one koji su gradili grad Adu.

